De impact van de COVID-19 pandemie op de kwaliteit van diabeteszorg: een retrospectieve studie in huisartsenpraktijken.

Haio: VAN HERCK Sien , KUL
Promotor: Goderis Geert , KUL
Praktijkopleider: DE WIT Hilde , Smits Leen , VERBEKE Gwen

Context: Eind 2019 werd voor de eerste maal bericht over het severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS2-CoV2 of COVID-19) in China. In maart 2020 had het COVID-19-virus zich reeds verspreid tot in Europa en België met een harde lockdown tot gevolg. De niet-essentiële gezondheidszorg, waaronder de eerstelijnszorg, werd toen zoveel mogelijk uitgesteld. Onder de noemer niet-essentiële gezondheidszorg vielen de routine opvolgconsultaties van diabetes mellitus type II patiënten. De eerstelijnszorg hernam zich vanaf eind april 2020, maar zou gedurende de COVID-19-pandemie meerdere malen onder druk komen te staan.

Onderzoeksvraag: De hypothese van dit kwaliteitsevaluerend onderzoek stelt dat de COVID-19-pandemie en zijn aanvullende maatregelen heeft geleid tot een minder goede opvolging van diabetes type II, meer bepaald de frequentie van de HbA1c-metingen.

Methode: Deze studie is een mixed-methods studie met specifieke aandacht voor de chronische opvolging van patiënten met diabetes type II. De studie is opgebouwd uit een kwaliteitsevaluerend onderdeel en een kwalitatieve bevraging. De primaire uitkomstmaat is de frequentie van de HbA1c-metingen per maand. De secundaire uitkomstmaat is de gemiddelde HbA1c-waarde per maand. Patiënten met een diagnose van diabetes mellitus type II werden geïncludeerd uit een huisartsenpraktijk in Duisburg en Puurs-Sint-Amands en uit de Vlaamse INTEGO-databank op basis van volgende inclusiecriteria: actief GMD en diagnose diabetes mellitus type II of HbA1C>6,5% of anti-diabetica anders dan metformine voor 1 maart 2019. Van deze patiënten werden de gemeten HbA1c-waarden verzameld gedurende de periode van maart 2019 tot en met november 2021. Statistische analyse van de verzamelde data werd uitgevoerd met de Z-score en de Pearson correlatiecoëfficiënt. Op basis van de verzamelde data gebeurde een kwalitatieve bevraging van de huisartsen in de twee huisartsenpraktijken.

Resultaten: In de praktijk in Puurs-Sint-Amands werden 74 patiënten geïncludeerd, in de praktijk in Duisburg werden 68 patiënten geïncludeerd. Vanuit de INTEGO-databank werden 40488 patiënten geïncludeerd. In de twee huisartsenpraktijken in Vlaanderen bestaat er een significante, negatieve correlatie (p=0,04, Pearson correlatiecoëfficiënt (R) = -0,36) tussen het aantal HbA1c-metingen en het aantal COVID-19-doden in België per maand. In de algemene Vlaamse populatie (INTEGO-databank) bestaat er tevens een significante, negatieve correlatie (p=0.01, R= -0,44) tussen het aantal HbA1c-metingen en het aantal COVID-19-doden per maand in België. Er is geen significante correlatie tussen het aantal COVID-19-doden in België en de gemiddelde HbA1C-waarde per maand in de huisartsenpraktijken (p=0,83) en in de algemene Vlaamse populatie (p=0,47).

Conclusie: Uit deze studie, en meer bepaald uit het retrospectief kwaliteitsevaluerend luik, blijkt dat de covidpandemie een duidelijke, significante, negatieve impact had op de opvolging van patiënten met diabetes type II. Echter, op lange termijn zijn er geen verschillen in de gemiddelde HbA1c-waarde. Uit het kwalitatief luik van deze studie komen de harde lockdown van 18 maart 2020 tot en met 17 april 2020 met uitstel van de niet-essentiële gezondheidszorg en de angst omtrent dit ‘nieuwe’ COVID-19-virus bij de patiënten als de twee belangrijkste oorzaken voor de uitstel van de follow-up naar voren.